

Grozījumi:

16.12.2010. likums / LV, 206 (4398), 30.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
17.05.2018. likums / LV, 101 (6187), 24.05.2018. / Stājas spēkā 25.05.2018.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Bīstamo kravu aprites likums

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **aizsardzība** — preventīvie līdzekļi un pasākumi, kas veicami, lai līdz minimumam samazinātu to bīstamo kravu zagšanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, kuras var apdraudēt cilvēkus, īpašumu vai vidi;
- 2) **bīstamā krava** — krava, kura savu īpašību dēļ pārvadāšanas vai ar to saistītas pagaidu uzglabāšanas procesā var izraisīt sprādzienu, ugunsgrēku, cilvēku vai dzīvnieku bojāeju, saslimšanu, saindēšanos, apstarošanu vai apdegumus, īpašuma bojājumus vai radīt kaitējumu videi un vienlaikus kuru atbilstoši šā likuma 3.pantā minētajiem starptautiskajiem līgumiem uzskata par bīstamu;
- 3) **bīstamā krava ar īpašu riska potenciālu** — krava, kuru iespējams izmantot terora aktā, radot cilvēku upurus, masveida postījumus vai citas smagas sekas un vienlaikus kuru atbilstoši šā likuma 3.pantā minētajiem starptautiskajiem līgumiem uzskata par bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu;
- 4) **bīstamo kravu aprite** — organizatorisku un tehnoloģisku operāciju kopums (piemēram, klasificēšana, iepakošana, cisternu, cisternkonteineru vai gāzu tvertņu piepildīšana, marķēšana, pārvadājuma dokumentu noformēšana, iekraušana, nosūtīšana, pārvadāšana, izkraušana, izsniegšana saņēmējam), kas veicams, bīstamas kravas pārvadājot ar autotransportu, dzelzceļa transportu, jūras transportu, gaisa transportu vai arī izmantojot vairākus minētos transporta veidus. Bīstamo kravu aprite ietver arī šo kravu pagaidu uzglabāšanu pārvadājumu starpposmā, kas nepieciešama, lai mainītu transporta veidu vai transportlīdzekli (pārkraušana), kā arī visus drošības un aizsardzības pasākumus, kuri nepieciešami pārvadājumu nodrošināšanai;
- 5) **bīstamo kravu aprites dalībnieks** — bīstamo kravu aprītē iesaistīta fiziskā persona, juridiskā persona vai personu apvienība. Bīstamo kravu aprites dalībnieki ir kravas nosūtītājs, saņēmējs, iekrāvējs, izkrāvējs, iepakotājs, iepildītājs, pārvadātājs, kā arī cisternkonteineru, portatīvas sistēmas vai sistēmas operators;
- 6) **bīstamo kravu aprītē izmantojamie pārvadāšanas līdzekļi** — iepakojumi, tvertnes, sistēmas, cisternkonteineri, beramkravu konteineri (konteineri beztaras pārvadājumiem);
- 7) **transportlīdzeklis** — šā likuma izpratnē bīstamo kravu aprītē izmantojamais autotransporta līdzeklis, dzelzceļa vagoni, kuģis un gaisa kuģis.

2.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir nodrošināt saskaņotu un drošu bīstamo kravu apriti, lai novērstu vai mazinātu apdraudējumu vai kaitējumu, kādu tā varētu radīt cilvēku vai dzīvnieku dzīvībai vai veselībai, īpašumam vai videi.

3.pants. Likuma darbības joma

(1) Šis likums nosaka valsts kompetences jautājumus attiecībā uz visu veidu bīstamo kravu apriti un jebkuru tajā iesaistīto bīstamo kravu aprites dalībnieku, kā arī bīstamo kravu aprites kontroles un uzraudzības mehānismu.

(2) Jautājumus, kas saistīti ar bīstamo kravu apriti, reglamentē arī šā panta trešajā, ceturtajā, piektajā un sestajā daļā minētie starptautiskie līgumi, kā arī citi attiecīgo pārvadājumu nozari reglamentējoši normatīvie akti.

(3) Jautājumus par bīstamo kravu apriti un tās uzraudzību autopārvadājumu jomā reglamentē Eiropas valstu nolīgums par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (ADR) un protokols par grozījumiem šajā nolīgumā.

(4) Jautājumus par bīstamo kravu apriti un tās uzraudzību dzelzceļa pārvadājumu jomā reglamentē 1999.gada 3.jūnija Protokola par grozījumiem 1980.gada 9.maija Konvencijā par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) C papildinājuma "Noteikumi par bīstamo kravu starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (RID)" pielikums, bet satiksmē uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, — Starptautiskās dzelzceļu sadarbības organizācijas 1951.gada 1.novembra Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi (SMGS) 2.pielikums "Bīstamo kravu pārvadājumu noteikumi".

(5) Jautājumus par bīstamo kravu apriti un tās uzraudzību jūras pārvadājumu jomā reglamentē 1974.gada Starptautiskā konvencija par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras (SOLAS-74 konvencija) un tās 1978.gada un 1988.gada protokoli, minētajā konvencijā un tās protokolos par saistošiem noteiktie kodeksi: Starptautiskais jūras bīstamo kravu kodekss (IMDG kodekss), Starptautiskais kodekss par kuģu konstrukciju un aprīkojumu, kuri pārvadā bīstamās ķīmiskās vielas kā lejamkravas (IBC kodekss), Starptautiskais kodekss par kuģu konstrukciju un aprīkojumu, kuri pārvadā sašķidrīnātas gāzes kā lejamkravas (IGC kodekss) un Starptautiskais kodekss iepakotas radioaktīvas kodoldegvielas, plutonija un radioaktīvo atkritumu ar augstu radioaktivitātes līmeni drošai pārvadāšanai ar kuģiem (INF kodekss).

(6) Jautājumus par bīstamo kravu apriti un tās uzraudzību gaisa pārvadājumu jomā reglamentē Konvencija par starptautisko civilo aviāciju, kā arī Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas Tehniskā instrukcija bīstamo izstrādājumu drošai pārvadāšanai pa gaisu (ICAO-TI), kuru minētā konvencija nosaka par saistošu.

(7) Šis likums neattiecas uz kārtību, kādā bruņotie spēki organizē bīstamo kravu pārvadājumus valsts aizsardzības vajadzībām ar transportlīdzekļiem, kuri pieder bruņotajiem spēkiem vai nodoti to pārziņā.

(8) Par bīstamu šā likuma izpratnē netiek uzskatīta krava, ko pārvadā tikai Latvijas teritorijā un kas satur vai var saturēt dzīvnieku izcelsmes infekciozo vielu materiālu ar infekcijas slimību, kuras uzraudzība un kontrole tiek veikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzību, kontroli un apkarošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2018. likumu, kas stājas spēkā 25.05.2018.)

4.pants. Bīstamo kravu aprites vispārīgās prasības

Bīstamo kravu aprites dalībnieki, pildot savus pienākumus, ievēro bīstamo kravu apritē piemērojamās prasības, kas noteiktas šā likuma 3.pantā norādītajos starptautiskajos līgumos, kā arī normatīvajos aktos par autopārvadājumiem, dzelzceļa pārvadājumiem, jūras pārvadājumiem un aviāciju.

5.pants. Satiksmes ministrijas kompetence bīstamo kravu aprites jomā

(1) Satiksmes ministrija koordinē bīstamo kravu aprites nodrošināšanā, uzraudzībā un kontrolē iesaistīto valsts un pašvaldību iestāžu un komersantu darbību bīstamo kravu aprites jomā un kā koordinējošā iestāde sadarbojas ar starptautiskajām organizācijām un citu valstu institūcijām.

(2) Satiksmes ministrija ir šā likuma 3.pantā norādītajos starptautiskajos līgumos minētā kompetentā iestāde, ja vien šajā likumā nav noteikts citādi.

6.pants. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas kompetence bīstamo kravu aprites jomā

(1) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem pārbauda to bīstamo atkritumu apriti, kuri klasificējami kā bīstamā krava.

(2) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir šā likuma 3.pantā norādītajos starptautiskajos līgumos minētā kompetentā iestāde ar radioaktīvu kravu apriti saistītajos jautājumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

7.pants. Ekonomikas ministrijas kompetence bīstamo kravu aprites jomā

Ekonomikas ministrija ir šā likuma 3.pantā norādītajos starptautiskajos līgumos minētā kompetentā iestāde attiecībā uz bīstamo kravu aprītē izmantojamo pārvadāšanas līdzekļu atbilstības novērtēšanas sistēmas koordinēšanu un bīstamo iekārtu tehniskās uzraudzības kārtības nodrošināšanu.

8.pants. Iekšlietu ministrijas kompetence bīstamo kravu aprites jomā

Iekšlietu ministrija kontrolē šā likuma 3.pantā norādītajos starptautiskajos līgumos noteikto bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu aprites aizsardzības pasākumu plānošanu un īstenošanu.

9. pants. Zemkopības ministrijas kompetence bīstamo kravu aprites jomā

Zemkopības ministrija ir šā likuma 3. pantā norādītajos starptautiskajos līgumos minētā kompetentā iestāde, kas pārbauda to dzīvnieku izcelsmes infekciozo vielu materiālu saturošu kravu apriti, kuras klasificējamās kā bīstamas.

(17.05.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.05.2018.)

10.pants. Bīstamo kravu aprites konsultatīvā padome

(1) Lai nodrošinātu bīstamo kravu aprites koordināciju, Satiksmes ministrija izveido Bīstamo kravu aprites konsultatīvo padomi (turpmāk — padome). Padomes sastāvā ir Aizsardzības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Satiksmes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvji, kā arī to nozaru nevalstisko organizāciju pārstāvji, kurās notiek bīstamo kravu aprite.

(2) Padome:

1) sagatavo priekšlikumus par valsts politikas prioritātēm bīstamo kravu aprītē;

2) veicina bīstamo kravu nekaitīguma nodrošināšanas valsts politikas un bīstamo kravu ražošanas attīstības politikas saskaņošanu;

3) izvērtē priekšlikumus un rekomendācijas attiecībā uz bīstamo kravu aprites jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem;

4) sagatavo priekšlikumus bīstamo kravu avāriju seku novēršanas pasākumu uzlabošanai;

5) apkopo un analizē bīstamo kravu kontroles un uzraudzības pasākumu rezultātus un izstrādā attiecīgus priekšlikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

11.pants. Bīstamo kravu aprites kontrole

(1) Bīstamo kravu aprites kontroli nodrošina normatīvajos aktos par autopārvadājumiem, dzelzceļa un jūras pārvadājumiem un aviāciju noteiktās valsts institūcijas (turpmāk — institūcijas).

(2) Institūcijām, kuras kontrolē bīstamo kravu apriti, papildus attiecīgajos normatīvajos aktos noteiktajām tiesībām ir šādas tiesības:

1) veikt pārbaudes, lai kontrolētu šā likuma ievērošanu;

2) ja ir radušās aizdomas par bīstamo kravu aprites prasību pārkāpumu, — organizēt bezmaksas kravas paraugu ņemšanu to izpētei;

3) pieprasīt un bez maksas saņemt no bīstamo kravu aprites dalībniekiem informāciju par šādu kravu apriti;

4) bīstamo kravu aprites kontroles ietvaros, ja nepieciešams, pieaicināt neatkarīgas kompetentas iestādes vai ekspertus;

5) ja pārkāpumi bīstamo kravu aprītē apdraud pārvadājumu drošību, radot apdraudējumu cilvēku vai dzīvnieku dzīvībai vai veselībai, īpašumam vai videi, — uzdot bīstamo kravu aprites dalībniekiem līdz pilnīgai trūkumu novēršanai pārtraukt darbības ar šādām kravām.

(3) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek īstenotas šā panta otrajā daļā minētās tiesības, kārtību, kādā pārtrauc bīstamo kravu apriti, atver transportlīdzekļus un kravas konteinerus, ņem paraugus, veic analīzes, novērš neatbilstību, pārvieto un glabā pārvadāšanas līdzekļus, kravas konteinerus un transportlīdzekļus, kā arī sedz ar to saistītos izdevumus.

(4) Ministru kabinets nosaka bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu aprites aizsardzības pasākumu plānošanas, īstenošanas un kontroles kārtību.

(Otro daļu piemēro no 01.07.2011. Sk. Pārejas noteikumu 1.punktu)

12.pants. Pienākums segt izdevumus par pārkāpumiem bīstamo kravu aprītē

Bīstamo kravu aprites dalībnieks, kas saskaņā ar spēkā stājušos lēmumu ir pārkāpis šā likuma vai citu bīstamo kravu apriti regulējošu normatīvo aktu prasības, sedz visus kontroles laikā radušos paraugu ņemšanas, analīžu veikšanas, pārvadāšanas līdzekļu, kravas konteineru un transportlīdzekļu pārvietošanas un uzglabāšanas, kā arī konstatēto pārkāpumu novēršanas izdevumus.

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 11.panta otro daļu piemēro no 2011.gada 1.jūlija.

2. Ministru kabinets līdz 2011.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 11.panta trešajā un ceturtajā daļā minētos noteikumus.

Likums stājas spēkā 2011.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2010.gada 14.oktobrī.

Valsts prezidents V.Zatlers

Rīgā 2010.gada 3.novembrī